

PERSOONLIJKE BELEVING WAB CONGRES 3 JUNI 2025

Vanuit de beide essays die ik geschreven heb op basis van enquêtes met ruim 3000 respondenten en de vele gesprekken die ik met allerlei mensen voer, weet ik inmiddels goed wat er leeft onder de mensen die zorgen hebben. Om toch de meest actuele informatie te kunnen verwerken in mijn bijdrage aan de panelsessie heb ik via onze Facebookpagina een aantal weken een oproep laten doen. En dat heb ik geweten! Er is massaal gereageerd. Ik heb mijn best gedaan iedereen van een persoonlijke reactie te voorzien, maar mocht ik door de hoeveelheid berichten iemand vergeten zijn persoonlijk te bedanken, dan doe ik dat hier alsnog: Heel erg bedankt voor je input!

Als ik me voorbereid op gelegenheden als deze, dan verdiep ik mij goed in de context van het evenement en voor welk publiek het bedoeld is. In dit geval ging het om een wetenschappelijk congres. Georganiseerd om wetenschappers van over de hele wereld met elkaar in gesprek te laten gaan over allerlei uiteenlopende onderwerpen gerelateerd aan wolven. Wat in het weekprogramma opvalt is dat de meeste onderwerpen vanuit het (ecologisch) perspectief van de wolven worden benaderd. Ook de onderwerpen die gerelateerd zijn aan mens en samenleving lijken vanuit het belang van de wolven geagendeerd te zijn.

In de voorbereidende gesprekken werd benadrukt dat het publiek grotendeels uit wetenschappers zou bestaan. Vanuit mijn netwerk begreep ik ook dat er (politieke) bestuurders aanwezig zouden zijn. Met dat in mijn achterhoofd heb ik de pitch geschreven en daarin zoveel mogelijk datgene wat jullie als belangrijk hebben aangegeven verwerkt. Ik had maximaal 10 minuten voor de pitch, waardoor ik heb moeten prioriteren en ik wilde de focus ook houden op het onderwerp “emoties”. Natuurlijk was er nog veel meer over te vertellen, want over het onderwerp wolf en emoties zou ik wel een uur kunnen vullen.

Vanuit het bestuur van de stichting ging Ingrid Buikema-Smeenk met mij mee naar Lunteren. Bij aankomst viel het ons direct op dat het veel minder druk was dan wij verwacht hadden. De 350 deelnemers aan het congres is waarschijnlijk het totaal aantal bezoekers gedurende de hele week. Er konden namelijk ook dagtickets gekocht worden, dus lang niet iedereen is de hele week aanwezig. Sommige sessies worden live gestreamd voor deelnemers die online (tegen betaling) het congres volgen. Hoeveel mensen dat zijn weet ik niet. Maar door de livestream had ik meegekregen dat de Italiaanse onderzoeker Boitani afgelopen maandag een heel reëel verhaal gehouden had. Hier kom ik op een later moment op de pagina van de stichting nog op terug.

Rondkijkend in het hotel constateerden wij dus dat verschillende sessies met halflege zalen te maken hadden. Ik ben vaker op grote internationale congressen geweest voor mijn werk (met uiteraard totaal andere onderwerpen), dus ik verbaasde me eigenlijk wel hierover.

Bij onze sessie zaten ongeveer 25 mensen in de zaal. Ik zat in het panel op het podium en Ingrid heeft plaatsgenomen in de zaal. René Grotens was afwezig. De reden daarvan is mij bekend, maar is niet relevant om te benoemen, want het heeft niets met deze setting of het onderwerp te maken. De gespreksleider opende de sessie.

Als eerste sprak Maarten Jacobs. Kort samengevat zei hij dat hij het belangrijk vindt dat emoties in de wolvendiscussie er mogen zijn en dat ze serieus genomen dienen te worden. Dat emoties ook te maken hebben met gezondheid en welbevinden van mensen en dat het daarom een belangrijk onderwerp is. En ook dat het negeren en bagatelliseren van emoties, of het nu positieve emoties zijn of negatieve polarisatie aanwakkert. En dat polarisatie het redelijke gesprek dat nodig is blokkeert. Een andere opmerking die hij plaatste was dat hij

wetenschappers op wilde roepen om geen uitspraken te doen over onderwerpen waar je geen verstand van hebt, maar je bij het onderwerp van je expertise te houden.

Als tweede was Herman uit de Bosch aan de beurt. Hij vertelde hoe het dorp waar hij woont twee jaar geleden opgeschrikt werd door wolvenaanvallen op vee. Hij beschreef wat dit met de gemeenschap in het dorp deed en hoe dat veranderde van boosheid en verdriet naar samen kijken wat ze konden doen om hun weidedieren zo goed mogelijk te beschermen. Dat werd gedaan door wolfwerende omheiningen te plaatsen, dieren 's nachts binnen te zetten, maar ook mensen die hun dieren weg gedaan hebben. In zijn dorp is het nu al lange tijd rustig, maar als hij 's ochtends bij zijn dieren komt, dan is het toch altijd spannend of alles nog veilig is. Toch had hij zelf wel een modus gevonden om met dat spanningsveld om te gaan, vertelde hij.

Als derde was ik aan de beurt. De gespreksleider gaf een vertaling van de naam van de stichting en lichtte de betekenis van onze naam toe. Onderaan dit verslag staat de link naar mijn pitch. Wat mij opviel tijdens het spreken was dat het muisstil was in de zaal en dat er zeer aandachtig geluisterd werd.

Als vierde en laatste was Glenn Lelieveld aan de beurt. Hij ging in op de rol van de media in de polarisatie en riep in zijn pitch op om beter naar elkaar te luisteren en hij pleitte voor meer begrip over en weer. Omdat niemand wil dat schapen worden doodgebeten. Hij gaf ook aan graag met dierhouders in gesprek te willen. Verder ging hij niet zo zeer in op emoties, maar vooral op het gebruikelijke verhaal van het beschermen van dieren tegen aanvallen van wolven, omdat door het beperken van aanvallen ook de emoties minder zouden opspelen.

Na de pitches mocht het publiek reageren en hun visie delen of vragen stellen. De eerste reactie uit het publiek was voor mij. De persoon die reageerde gaf aan na afloop graag met mij in gesprek te willen omdat hij zich kon vinden in hetgeen ik in mijn pitch had verwoord. Dit gesprek heb ik ook gevoerd na afloop. Inhoudelijk kan ik daar nu nog niets over zeggen, omdat het inside informatie van een organisatie betreft. Mogelijk krijgt dit later een vervolg waar we vanuit de stichting dan op terug komen.

In het gesprek dat zich vervolgens met het publiek ontspon viel ons op dat de tendens onder hen was dat het in Nederland dringend nodig is dat er handelingsperspectief komt. Dat de politiek meer vaart moet maken om met regelgeving rondom handelingsperspectief. Er kwamen uitspraken als: "In ons land aarzelen ze niet om een wolf te schieten als deze te dicht bij mensen komt" en "In bepaalde streken in ons land hebben we wolven die herhaaldelijk vee aanvielen dood geschoten. Dit heeft geholpen, want de rest van de wolven blijft nu uit de buurt. Je moet wolven "opvoeden" zodat ze zo weinig mogelijk overlast geven." En ook "De situatie in Nederland is niet te vergelijken met de wolven in ons land. In ons land hebben we meer ruimte en minder mensen. Habituaat speelt bij ons geen rol. Maar hier in Nederland zullen jullie daar wel iets mee moeten, omdat het risico te groot is." Hierop ontstond een discussie of die habituaat dan zou komen doordat fotografen wolven gevoerd zouden hebben. Een Nederlandse ecooloog in de zaal zei daarop: "Welnee, habituaat ontstaat niet alleen door voeren. Habituaat ontstaat ook door veelvuldig zicht en geur van mensen, zonder dat het gevaar voor wolven oplevert. Wolven zijn slim, die leren dan snel dat ze steeds meer ruimte in kunnen nemen. En dat is risicovol".

Nadat iedereen in de zaal zijn zegje had gedaan en alle vragen die er waren vanuit ons panel beantwoord waren kwam de wrap up van de gespreksleider. Ze vatte samen dat er in Nederland nog heel wat werk aan de winkel is om via de politiek tot handelingsperspectief te komen. Dat het voorstander zijn van "wolfmanagement" niet betekent dat je een wolvenhater bent -juist niet-

en dat Stichting Wij(s) met wolven de naam eer aan doet en een oproep gedaan heeft in het gesprek om op een wijze manier met wolven om te gaan in Nederland en Europa.

Kort samengevat: De algemene indruk die wij hebben gekregen door de opmerkingen van het publiek, de gesprekken die we na afloop met deze en gene gevoerd hebben en gesprekken tussen anderen die we gehoord hebben is dat velen vanuit de redelijkheid naar het beschermen en beheren van wolven kijken. Meer dan wij van te voren hadden gedacht. Dit heeft ons echt verrast. Laten we hopen dat Nederlandse beslissers daar lering uit gaan trekken en de waarschuwingen die vanuit andere landen gegeven worden ter harte zullen nemen. Wij blijven daar op hameren. We voelen ons daarin gesterkt. Ook het feit dat gisteren op 5 juni 2025 de beschermde status van de wolf in Europa definitief verlaagd is geeft hoop voor de toekomst voor verstandig wolvenbeleid.

5 juni 2025

Annet Muller-ter Veen